

В. І. МУРАВЙОВ

Віктор Іванович Муравйов, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри порівняльного та європейського права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

АКТУАЛЬНА ПРАЦЯ, ПРИСВЯЧЕНА ПРОБЛЕМАМ СУЧАСНОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА*

Коллективна монографія, підготовлена Київським університетом права НАН України та Гданським університетом, присвячена проблемам розвитку конституціоналізму на сучасному етапі в Україні та Республіці Польща. Праця висвітлює питання сутності конституціоналізму як засобу реалізації на практиці теоретичних положень демократичної, правової, соціальної та конституційної держави. Зокрема, під змістом конституціоналізму розуміється конституція разом із її доктринальними основами, системою політико-правових цінностей, що відображують концепцію, філософію, сутність конституції, а також практика її здійснення, конституційна правосвідомість, конституційні правовідносини і конституційна законність.

У монографії переконливо доведено, що до принципів конституціоналізму належать принцип суверенітету, принцип народовладдя, принцип пріоритету прав і свобод людини, принцип верховенства права, принцип поділу публічної влади, принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу й судову за наявності системи стримувань і противаг тощо.

Окрім принципів сучасного конституціоналізму спеціальна увага приділена також основним правовим цінностям конституціоналізму, зокрема, рівності, свободі та справедливості. Свобода у взаємодії з рівністю та справедливістю утворює аксіологічну (ціннісну) основу права. Відтак, право стає визначеною й наповненою загальнолюдськими орієнтирами, правовими ідеалами, реальністю, постає в якості елемента загального блага, феномена людського існування.

У роботі зазначено, що чільне місце для закріплення основоположних цінностей посідає конституція, завдяки якій, власне, і утворилась система цінностей конституціоналізму. Вона фіксує в узагальненому вигляді принципи взаємовідносин особи та суспільства, класів, соціальних груп, ґрунтовно характеризує людську діяльність.

Абсолютно вірним є те, що основоположні цінності сучасного конституціоналізму мають бути зорієнтовані на європейську модель, адже це визначальні пріоритети, еталони та ідеали, завдяки яким відбувається природний процес взаємодії влади і суспільства, це те, заради чого варто жити, існувати серед різноманітних соціальних груп у демократичному суспільстві, де панують рівність, свобода та справедливість.

У монографії детально розглядаються поняття та основні ознаки конституційної правотворчості. Зокрема, визначено, що конституційна правотворчість є особливим різновидом правотворчості, яка має багаторівневий та багатоаспектний характер, що зумовлено її особливою природою, сутністю та функціональним призначенням. Конституційна правотворчість є особливою діяльністю компетентних суб'єктів правотворчості, що здійснюється в особливому процедурному порядку й націлена на прийняття, зміну та скасування норм.

Монографія написана на основі теоретичних і емпіричних матеріалів із використанням цілого ряду зарубіжних та вітчизняних джерел.

Отже, колективна монографія «Актуальні проблеми сучасного конституціоналізму (на прикладі України та Республіки Польща)» є актуальною і своєчасною науковою працею, яка не лише пропонує вирішення назрілих проблем у сфері конституційного права, а й відкриває широкий простір для роздумів і дискусій як серед учених-правників, так і серед юристів-практиків.

© В. І. Муравйов, 2017

* Актуальні проблеми сучасного конституціоналізму (на прикладі України та Республіки Польща): колективна монографія / Київський університет права НАН України, Гданський університет; за заг. ред. проф. Ю. Бошицького та проф. Я. Стеліни. – К.: Талком, 2017. – 392 с.